

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра української мови, літератури та культури

Наукова комунікація державною мовою

302

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Курс	1
Семестр	1

Освітньо-професійна програма **Філологія (Philology)**

ECTS	2
Годин	60

Статус Дослідницький (науковий) компонент
Цикл Навчальні дисципліни для здобуття глибоких знань зі спеціальності
Форма навчання Денна

Семестровий контроль Екзамен

Розподіл годин

Аудиторні години		Самостійна робота
Практичні	Індивідуальні	
денна форма навчання		
14	12	34
один раз на два тижні	один раз на два тижні	

Гарант освітньої програми

«____» _____
2020 р.

Завідувач кафедри

«____» _____
2020 р.

Голова методичної комісії

«____» _____
2020 р.

Редакція від _____ 20__ р.

302. Наукова комунікація державною мовою

Інформація про викладача

	Практичні
ПІБ	Нечипоренко Алла Федорівна
Посада	доцент
Вчене звання	-----
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Профіль викладача	intellect.kumlk.kpi.ua/profile/naf
Google Scholar	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Na0KIcQAAAAJ&view_op=list_works&gmla=AJsN-F5Yox5EK0F0LFgndV9F5j_0tVmDye_voouuyUFBe9ysr0ziPDxcb0qDFlhXR7VxwFxiZW196NgoFmJAFU9z4AGFO0AUtwBR3zm1M9vcQzYxCrikBM_rzwnHDnI8y5tjmzaY6yXDFHn6t0SH_O1YbXqbmPKEs25LiEDSbuD4XlcpXvbhZ08
e-mail	allanech67@ukr.net
консультація	вівторок 15.00 – 16.00

Анотація навчальної дисципліни

Метою кредитного модуля «Наукова комунікація державною мовою» є формування в аспірантів здатності розв'язувати практичні проблеми, пов'язані з тематикою курсу, а саме:

- опанувати технології роботи з науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;
- аргументовано оцінювати наукове мовлення в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;
- застосовувати мультимедійні технології у презентації наукового дослідження;
- формувати стилістичну компетентність, виховувати мовний смак і мовне чуття, критичне ставлення до ненормативної вимови.
- коректно застосовувати одиниці усіх мовних рівнів – фонетичного, морфологічного, семантичного, синтаксичного тощо – для висловлення думки в науково-навчальному спілкуванні.

Силабус кредитного модуля «Наукова комунікація державною мовою» розроблений на основі принципу систематичності та послідовності, що пов'язано і з організацією навчального матеріалу кредитного модуля, і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння з метою виконання навчальних завдань і видів діяльності, необхідних для досягнення очікуваних результатів навчання. Цей принцип слугує основою для вибору відповідних методів та форм навчальної роботи, базованої на особистісно-орієнтованому підході, що дозволяє створити сприятливі умови для розвитку особистості молодого науковця та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для виконання кожного наступного завдання здобувачам необхідно застосовувати навички та знання, отримані у попередньому. Фінальним завданням є складання екзамену, для виконання якого здобувачі використовують знання та практичні навички, отримані під час виконання всіх видів завдань та активної участі на практичних заняттях. Особлива увага приділяється принципів заохочення здобувачів до

Наукова комунікація державною мовою

активного навчання, відповідно до якого вони мають працювати над завданнями, які дозволять у подальшому вирішувати реальні проблеми і завдання у науково-дослідній діяльності.

Навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача і здобувача для засвоєння студентами матеріалу та розвитку практичних навичок. Під час навчання застосовуються:

- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання, що стимулюють пізнавальну діяльність здобувачів освіти (метод мозкового штурму, дискусія, практикуми-диспути тощо);
- проблемно-пошукові методи проблемного викладу та евристичний (методи створення ідей, вирішення творчих завдань і методи активізації творчого мислення, дослідницький);
- пояснювально-ілюстративний метод, спрямований на повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації аспірантами; евристичні методи (методи створення ідей, вирішення творчих завдань та методи активізації творчого мислення).
- метод проблемного викладу, спрямований на осмислення навчального матеріалу та подальшу реалізацію самостійного пошуку й розвитку когнітивної і творчої активності аспірантів;
- дослідницький метод, що передбачає творче застосування знань, та формує досвід самостійного наукового пошуку, активізує пізнавальну діяльність аспірантів.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовуються електронна пошта та месенджери Viber, WhatsApp, за допомогою чого:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- забезпечується зворотний зв'язок зі здобувачами освіти стосовно навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- оцінюються навчальні завдання здобувачів;
- ведеться облік виконання аспірантами плану навчальної дисципліни, графіку виконання навчальних завдань тощо та їхнього оцінювання.

Під час навчання та для взаємодії зі здобувачами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також спеціальне обладнання (проектор та електронні презентації для лекційних і практичних занять).

Місце навчальної дисципліни в програмі навчання

Кредитний модуль «Наукова комунікація державною мовою» ЗО2 ґрунтується та взаємопов'язаний зі знаннями й уміннями, якими аспіранти опановують у процесі засвоєння такої, відповідно до структурно-логічної схеми, навчальної дисципліни, як: «Філософські засади наукової діяльності» ЗО1, «Методологія та організація філологічних досліджень» ПОЗ, «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність» ПО1 та «Наукова комунікація першою іноземною мовою» ВО1.

Програмні результати навчання¹

У результаті вивчення кредитного модуля «Наукова комунікація державною мовою» здобувачі зможуть:

1. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати власних оригінальних наукових досліджень, наукові та прикладні проблеми філології державною та іноземною мовами в усній та писемній формах: продукувати і грамотно оформлювати

¹ Learning outcomes.

Наукова комунікація державною мовою

різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо); кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних і зарубіжних наукових виданнях.

2. Представляти результати роботи у вигляді завершених науково-дослідних розробок (наукових публікацій, доповідей, презентацій тощо).

3. Застосовувати комунікативні стратегії наукового дискурсу, перекладу й академічного письма задля забезпечення безперервного розвитку філологічної науки, проведення наукових досліджень у тісному зв'язку з міжнародною науковою спільнотою.

Відповідність результатів навчання до компетентностей у освітній програмі можна переглянути у Додатку 1 «Програмні результати навчання (розширена форма)».

Перелік тем, завдання та терміни виконання

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Тиж-день	Зміст навчального матеріалу	Рекомендований час СРС
1.	Розділ 1. Наукова мова як комунікативний феномен Практичне заняття 1. Універсальний характер наукової мови	1
3	Практичне заняття 2. Лексикографія як особливий вид наукової роботи. Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця	1
5	Розділ 2. Культура наукового тексту. Практичне заняття 3. Специфіка наукового тексту на тлі текстів інших стилів.	2
7	Практичне заняття 4. Робота з науковим текстом.	1
9	Практичне заняття 5. Технології роботи з науковими текстами.	1
11	Розділ 3. Культура усного наукового мовлення Практичне заняття 6. Мовна репрезентація наукового знання.	2
13	Практичне заняття 7 Комп'ютерна презентація наукового виступу. (захист рефератів)	2

Захист рефератів є фінальним контрольним заходом, який охоплює всі програмні результати навчання. Виконання роботи: 13-ий тиждень.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Участь у практичних/індивідуальних заняттях	36%	3	12	36
2.	Написання і захист реферату	14%	14	1	14
3.	Екзамен	50%	50	1	50
	Всього				100

Рейтинг здобувачів з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за :

- 1) Активну участь у роботі 12 практичних/індивідуальних занять (36 балів) – із розрахунку, що на кожному практичному/індивідуальному занятті бере участь (оцінюється) уся підгрупа.
- 2) написання та захист реферату. Ваговий бал: **14 балів**;
- 3) відповідь на екзамені. Загальна кількість балів за екзамен складає **50 балів**.

Основні критерії оцінювання роботи здобувачів

1. Відповідь на практичних/індивідуальних заняттях.

Ваговий бал за практичні/індивідуальні – 3 бали

- «відмінно» - 3 бали;
«добре» - 2 бали;
«задовільно» - 1 бал;
«незадовільно» - 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді на практичному/індивідуальному занятті:

«відмінно»: повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«добре»: повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних мовленнєвих помилок.

«задовільно»: неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

«незадовільно»: невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

Максимальний бал за практичні заняття становить $3 \times 12 = 36$.

2. Реферат.

Реферат має на меті перевірку знань і вмінь здобувачів освіти у створенні структурно і мовно довершеного наукового тексту державною мовою.

Ваговий бал за реферат: 14 балів

- «відмінно» - 13 – 14 балів;
«добре» - 11 – 12 балів;
«задовільно» - 8 – 10 балів;
«незадовільно» - 0 балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно»: тему розкрито повністю; робота характеризується оригінальністю суджень та глибиною аналізу; висновки логічні й розкривають результати розв'язання поставлених завдань; список використаних джерел укладений за сучасними вимогами;

«добре»: матеріал проаналізований спорадично; наявні неточності в оформленні бібліографії; частково порушено структуру та стилістику тексту.

«задовільно»: у викладі простежується неточне розуміння наукових понять, мало цитувань з наукових джерел, допущені недоліки в оформленні та структурі; завдання роботи реалізовано не повністю.

Орієнтовний перелік тем рефератів наведено в Додатку 3.

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

Семестрова атестація здобувачів

Обов'язкова умова допуску до екзамену		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 25$

Максимальна сума балів стартової складової складає 50. Необхідною умовою допуску до екзамену є захист реферату та стартовий рейтинг не менш ніж 25 балів.

Структура екзамену

Умовою допуску до екзамену є зарахування всіх видів робіт, реферату та стартовий рейтинг не менше 25 балів

На екзамені студенти виконують письмову контрольну роботу, яка складається з двох практичних завдань. Кожне завдання оцінюється у 25 балів за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 23-25 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь або є незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 19-22 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 15-18 балів;
- «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» - 0 балів.

Сума стартових балів і балів за екзамен переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Менше 25 або відсутність реферату	Не допущено

Перелік питань на екзамен та зразок екзаменаційного білету відображено у Додатку 3.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять

Відвідування лекційних і практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них подається програмний матеріал

Наукова комунікація державною мовою

та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів на практичних заняттях.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи.

Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Календарний рубіжний контроль

Проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами ². Оскільки робочим навчальним планом у першому семестрі передбачено 13 тижнів навчання, то проводиться лише перша атестація на 8 тижні.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ³		8-ий тиждень	-
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁴	≥ 12 балів	-

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Наукова комунікація державною мовою» може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал вивчається українською мовою.

Додатки

² Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

³ Там само.

⁴ Там само.

Додаток 1. Програмні результати навчання (розширена форма)

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Лінгвістичні та перекладознавчі студії: історія і сучасність. Історія лінгвістичних учень» здобувачі зможуть:

Результати навчання		Відповідність результатів навчання до компетентностей в ОП ⁵	
		Загальні компетентності (soft skills)	Фахові компетентності
1.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати власних оригінальних наукових досліджень, наукові та прикладні проблеми філології державною та іноземною мовами в усній та писемній формах: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо); кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних і зарубіжних наукових виданнях.	Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (німецькою або англійською) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формах.	Здатність вмотивовувати толерантну міжкультурну взаємодію в рамках ведення наукової дискусії та академічного письма.
2.	Представляти результати роботи у вигляді завершених науково-дослідних розробок (наукових публікацій, доповідей, презентацій тощо).	Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів.	Здатність вмотивовувати толерантну міжкультурну взаємодію в рамках ведення наукової дискусії та академічного письма.
3.	Застосовувати комунікативні стратегії наукового дискурсу, перекладу й академічного письма задля забезпечення безперервного розвитку філологічної науки, проведення наукових досліджень у тісному зв'язку з міжнародною науковою спільнотою.	Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів.	Здатність використовувати комунікативні стратегії наукового дискурсу з позиції інтенційного, діяльнісного та когнітивного підходів для ефективної реалізації поставлених цілей в рамках дослідження.

Додаток 2. Рекомендована література

⁵ Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька», другий (магістерський) рівень вищої освіти, за спеціальністю 035 «Філологія».КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2020 р.

Базова

1. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О.М. Семенов. – К. : ВЦ „Академія”, 2010. – 216 с. – Режим доступу: <https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/131.pdf>

Допоміжна

1. Коваль А.П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. - К.: Вид-во Київського університету, 1970. - 307 с.
2. Непийвода Н.Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). - К, 1997. - 303 с.
3. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
4. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю/Пилип Селігей. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2016. – 628 с.

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу французької мови та в електронному кампусі.

Додаток 3. Орієнтовна тематика рефератів та зразок екзаменаційного білету.

Тематика рефератів

1. Науковий стиль української мови: історія становлення та сучасні дослідження.
2. Термін і терміносистема. Історія становлення української мовознавчої термінології.
3. Вияв рівнів мовної культури науковця.
4. Основні соціальні фактори впливу на формування української мовної особистості дослідника.
5. Образність та експресивність у науковому стилі.
6. Лексико-семантичні особливості наукового тексту.
7. Фразеологія наукового мовлення.
8. Граматичні особливості наукового тексту
9. Морфологічні особливості наукового тексту.
10. Синтаксис наукового мовлення.
11. Властивості і структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів.
12. Науковий текст як комунікативний блок.
13. Використання лексикографічних джерел в роботі з науковим текстом.
14. Академічна доброчесність у науково-дослідницькій діяльності.
15. Культура усної наукової комунікації.
16. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії.
17. Науковий жаргон.
18. Роль культури наукової мови у формуванні професійної компетенції перекладача.
19. Позиція автора в текстах наукового стилю.
20. Презентація як форма візуалізації наукової інформації: вимоги до наукових презентацій, їх демонстрація.

Зразок екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Освітньо-кваліфікаційний рівень	<u>доктор філософії</u>		
Напрямок підготовки	-		
Спеціальність	<u>035 Філологія</u>	Семестр	<u>I</u>
	(назва)		
	Наукова комунікація державною мовою		
Кредитний модуль	_____		

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Проаналізуйте запропонований науковий текст, визначте його мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Укажіть на характерні мовні засоби.

У визначеннях мовної норми наголошується на а) суспільному визнанні зразків комунікатив (або висловлювань); б) обов'язковості дотримання зразків, кодифікованих у словниках, граматиках; в) динамічній природі мовної норми, що відбиває історичну змінність літературної мови, а також змінність соціально-культурних оцінок норми на синхронному зрізі мови. Літературна норма, реалізуючись на синхронному рівні, завжди містить у своєму змістовому плані елементи мовної діахронії, виявляє якнайтісніший зв'язок із літературною традицією. В самому переліку лексичних, граматичних, стилістичних норм простежується їх неоднорідний характер, оскільки вони проєктуються на одиниці мовної системи з більшою чи меншою мірою рухливості, змінності щодо стабільного ядра мовно-виразових засобів. Поняття норми, як відомо, властиве не лише літературній мові як формі, різновиду національної мови. Про норми національної мови йдеться тоді, коли ознаки цієї мови виокремлюються в зіставленні з ознаками споріднених мов. Навіть коли такого прямого зіставлення начебто не передбачено, називаються характеристичні риси, які відмежовують одну споріднену мову від іншої. В історичному плані норми національної мови охоплюють її звукову (фонетичну або фонологічну) будову, особливості словотвірної, словозмінної, синтаксичної організації. Норми національної мови залежно від деталізації їх опису і обраної моделі можуть становити ряд протиставлень ядерних одиниць щодо співвідносних засобів спорідненої мови, або становити ареали реалізації цих ядерних одиниць у просторі однієї національної мови. Територіальні та соціальні діалекти як форми існування національної мови так само мають свої норми, однак останні підпорядковуються визначальним системним ознакам, які зумовлюють віднесеність певних комунікатив до конкретних виявів національної (етнічної) мови. Типи мовних норм привертають увагу дослідників у зв'язку з історією літературної мови, комунікативною лінгвістикою (скажімо, співвідношення мовних, вербальних, і немовних, невербальних, компонентів у процесі комунікації), чи не найбільшою мірою — у зв'язку зі стилістикою (норми офіційно-ділового стилю, норми публіцистичного, наукового стилів, художньо-стильові норми тощо).

2. Зредагуйте словосполучення, які трапляються в наукових текстах:

Дослідження по темі, цілий ряд статей, вирішення завдань дослідження, підведення підсумків, підібрати приклади, об'єм зібраного матеріалу, існуючі державні документи, карткування відібраного матеріалу, в алфавітному каталогі, у роботі зустрічаються мовні огріхи, формування вмін і навиків, відповідно з вимогами, це дозволяє зробити висновки, завдання дослідження наступні, мета роботи зв'язана з об'єктом і предметом, підготувати чорновик запису спостереження за процесом, написати план дослідження, виявлення найбільш суттєвіших ознак, познайомитися з методичними рекомендаціями, згідно до складеного плану, великий внесок у розробку питання внесли.

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № _____ від “ ” _____ 20 _____ року

Завідувач кафедри

(підпис)

Олена ОНУФРІЄНКО

(прізвище та ініціали)

Екзаменатор

Алла НЕЧИПОРЕНКО

